

KARATAY
BELEDİYESİ

KARATAY BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

Merhaba

merhabahaber.com

f /akademiksayfalar

CİLT: 21 • SAYI: 22
8 HAZİRAN 2022 ÇARŞAMBA

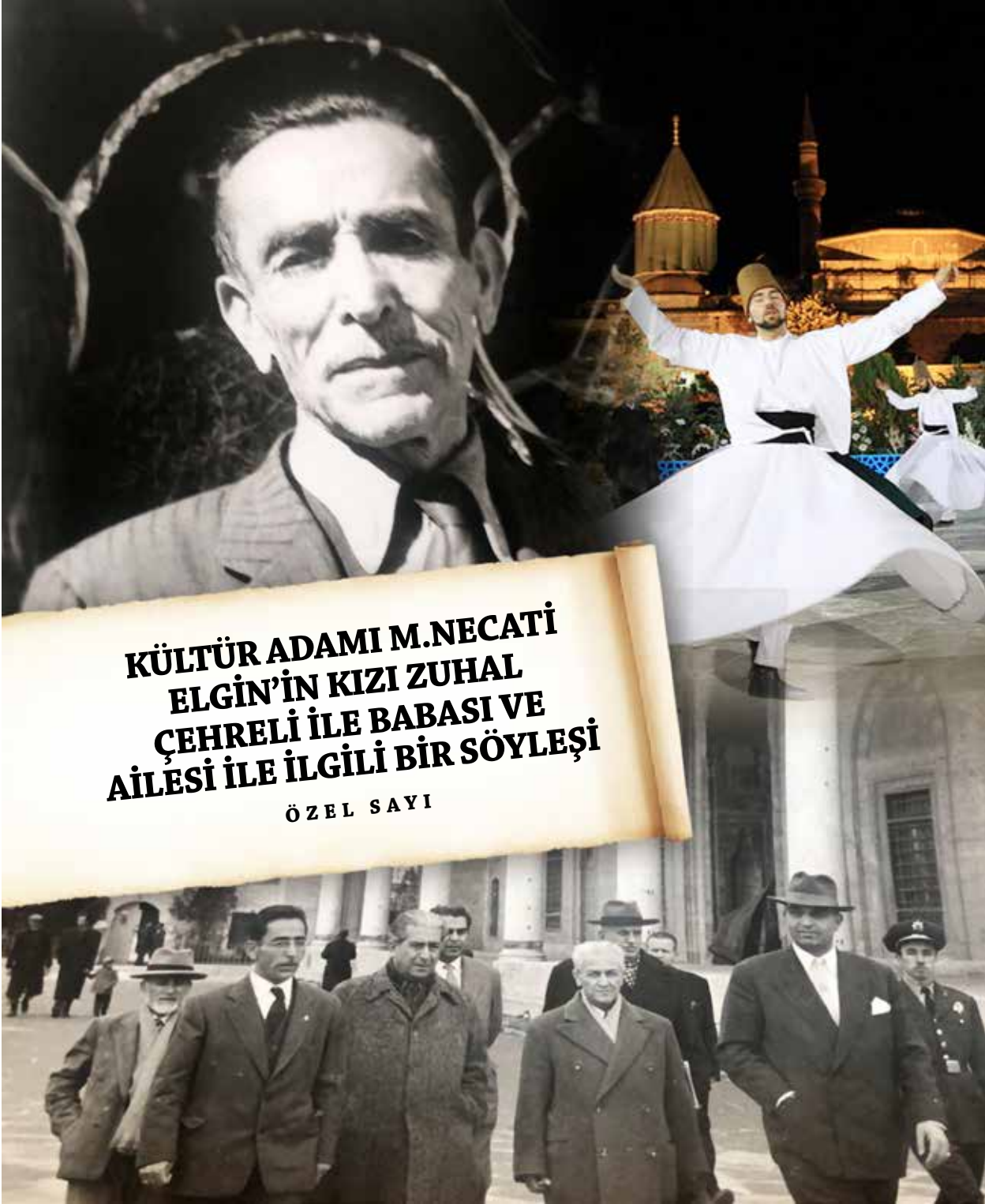

KADEMİK

Sayfalar

Kurucusu: **Dr. Mehmet Ali UZ**

Yayın Kurulu: **Dr. Mehmet Ali UZ - Prof. Dr. Saim SAKAOĞLU - Ahmet ÇELİK - Ali İŞİK - Av. Serdar CEYLAN - Hasan YAŞAR**
maliuz@merhabagazetesi.com.tr - saimsakaoglu@hotmail.com - celikahmet66@hotmail.com - baskuyulu@gmail.com - srceylan@hotmail.com - hyasarkonya@gmail.com

**KÜLTÜR ADAMI M.NECATİ
ELGİN'İN KIZI ZUHAL
ÇEHRELİ İLE BABASI VE
AİLESİ İLE İLGİLİ BİR SÖYLEŞİ**
ÖZEL SAYI

S. Melik
KAYA

KÜLTÜR ADAMI M.NECATİ ELGİN'İN KIZI ZUHAL ÇEHRELİ İLE BABASI VE AİLESİ İLE İLGİLİ BİR SÖYLEŞİ

BABAM NECATİ ELGİN

Saadettin Melik Kaya: Necati Elgin'in hizmetlerinin gün yüzüne çıkışı ağabeyiniz Ahmet Güner Elgin'in yaklaşık on beş yıl önce babanızın arşiv ve notlarını Mehmet Ali Uz Bey'e iletmesiyle başlar. M. Ali Uz ve Ali Işık Beyler belgeleri inceliyorlar. Ali Işık Bey, bunların içinden dönemin tanınmış Mevlevilerinin Necati Elgin Bey'e gönderdiği Osmanlıca mektupları önce Akademik Sayfalar'da neşreder, sonra neşredilen bu mektuplar kitap hâline getirilir. Bugün de hem babanızı hem de sizleri daha iyi tanıyabilmek adına hatıralarınızı biraz canlandırmak istiyoruz.

Zuhal Çehrelî Hanım: Allah Mehmet Ali Uz ve Ali Işık Beylerden razı olsun, bizleri ihya ettiler. Babamın Konya'ya,

Mevlâna Müzesine, dergâha çok hizmetleri geçti. Şimdilerde bunun kıymetini anlayan kimse kalmadı. Bu sebeple çok mutlu oldum babamın hizmetlerinin görülmesine, onunla ilgili çalışmalar yapılmasına.

S.M.K.: Babanız nasıl biriydi, bahseder misiniz?

Z.Ç.H.: Babam aceleci bir tipti, hızlı hareket eder, vakit kaybetmeyi, boş durmayı hiç sevmezdi. Sürekli çalışırdı. Namazını hiç kaçırmazdı. Çok iyi bir öğretmendi. Gençliğe çok kıyardı, "Gençler bana cahil gelmesin, akı başında gelsin, önümde diz çöksün, bilmediklerini öğreteyim." derdi. Tasavvufa çok bağlıydı. Babamla bir

otursaydınız kalkamazdınız. Muazzam bir hatipti. O zamanlar bütün Mevleviler Konya'daki evimize gelirlerdi. Babam akşam eve geldiğinde onunla birlikte gelirler, evlerine ve otellerine gitmezler, sabah babam evden çıkana kadar otururlardı. Annem mutfaktan çıkamazdı. Evde devamlı misafir olurdu, salonda yerlerde oturur, yerlerde yatarlardı. Hep babamı dinlemek için. Ağızları açık dinlerlerdi. "Yahu otelinize gidin, rahat rahat yatın." derdi sabaha karşı babam. "Aman hocam biraz daha anlat sen zaten şimdi müzeye gideceksin." derlerdi. Babam daha çok kitap çıkartacaktı, daha çok eser verecekti ama vakti yoktu, sabah müze, oradan okul, oradan tekrar müze derken akşamları da gelelimiz çöktü.

S.M.K: Kimlerdi bu evinize gelen Mevleviler?

Mustafa Necati Elgin (1907-1977)

Z.Ç.H.: En sık gelenler Abdülbaki Gölpınarlı, Halil Can, Postnişin Mithat Bahari Bey, Annemarie Schimmel, Niyazi Sayın, Aka Gündüz Kutbay, Selami Bertuğ, Kemal Edip Kürkçüoğlu, Nihad Mazlum Çetin, daha ismini saymadığım, birçok değerli insan, nice profesörler, müzisyenler, neyzenler, ya-

Melik Kaya - Zuhale Elgin Çehreli

Semiha Ayverdi

Halil Can ve Niyazi Sayın.

zarlar.

İstanbul'da iken bir gün Zeki Müren de babamın ziyaretine gelmişti. İlmine-irfanına ve sohbetine hayran kaldı. Ayrılırken babama sırtını dönmeden kapıya kadar geri geri gitmişti. Samiha Ayverdi gelirdi, hakiki bir mevleviydi, Nezihe Araz da gelirdi ben bu insanlarla büyüdüm. Ben dede efendi (Ankaravi Mehmet Dede) ile de oturdum. Bana şeker verirdi. Türbenin içinde hücresi vardı.

Bütün misafirlerimiz, bütün Mevleviler hayrandı babama. Niyazi Sayın, şimdi çok hasta, Cumhurbaşkanı sahip çıktı ona Üsküdar'da bir yere aldılar bakıyorlar orada. Annemarie Schimmel hüngür hüngür ağlardı babamı dinlerken. "Hocam şimdi bayılacağım, hocam şimdi bayılacağım." derdi. Günümüzde böyle insanlar kalmadı. Bazen insanlarla konuşurken fark ediyorum, "Şimdi kim dinleyecek Mevlâna'yı falan." der gibi bakıyorlar yüzüme.

S.M.K: Konya'da hangi muhitte oturuyordunuz?

Z.Ç.H.: Konya'da Avukat Şeref Barkut Bey'in evinde oturuyorduk. Apartman Atatürk Heykeli'nin karşısındaydı. Memurdu babam, geçim sıkıntısı vardı hep. Bizim Konya'da evimiz hiç olmadı, kirada oturduk. O Konya'daki evimizi unutamıyorum. Yerlerde yatanlar, ağlayanlar, sızlayanlar. Geniş güzel bir salonu vardı. Gümbür gümbür ilahiler okunur, kudüm çalı-

Kemal Edip Kürkçüoğlu ve Necati Elgin

nır, ney üflenirdi, sesleri hâlâ kulağımdadır. Burada ilahi ile meşk edenlerin birçoğu konser-vatuarda hocalık yaptılar. Cüneyt Orhon vardı kemeñçe üstadı, Niyazi Sayın, Aka Gündüz Kutbay neyzenler.

S.M.K: Necati Elgin Mevlâna Müzesine nasıl atandı?

Z.Ç.H.: Babam ilkokul öğretmeni-ydi. Niksar'dan Konya'ya Dumlupınar İlkokulu'na tayin edildi. Mevlevilik hakkında çok bilgisi vardı. Aileden Mevlevi idi. 20 yıldan sonra babamı doğrudan Mevlâna Müzesi'ne müdür olarak tayin etmek istediler. Babam bir taraftan ilkokula derse de gidiyor, o se-

bepile Mehmet Önder'e, "Sen müdür ol, ben müdür muavini olayım" dedi.

Babam, ilim-irfan açısından Mehmet Önderi çok zayıf görüyordu. O zamanlar İran şahı mı gelmedi, Arap emirleri mi gelmedi, bunların hepsiyle babam muhatap olurdu. Farsçası var, Arapçası var. Hâlâ eski Türkçe okuyup yazıyor. Bütün Mevlevilerle ve önemli misafirlerle babam ilgileniyor. O sebeple Mehmet Önder biraz babamın gölgesinde kalmıştı. Üniversitede okuyanlarda merak az oluyor. Babamda çok merak vardı, kendini çok iyi yetiştirmişti. Babamın yazılarını, mektuplarını Necip Fazıl Kısakürek kendi al-

Nikser Gazi Ahmet İlköğretim Mektebi Öğrencileri

bümüne koydu, o kadar saklıyordu ki, “Böyle bir adam bir daha bulunmaz.” derdi. Nasıl kafası alıyordu, nasıl bu kadar tafsilatlı bilgiye sahipti hayret ediyorum.

Çok çalışkandı babam. Bir de Mevlâna aşkı eklenince bu çalışkanlığa... Sabah 6’da evden çıkardı, koşa koşa giderdi dergâha. Akşam altı buçukta eve gelirdi. Ben babamı bir kere bile pijamayla görmedim.

Babam öldükten sonra anne bir mektup geldi. Bu Dumlupınar İlkokulundan, teşekkür mektubuydu... “Eşiniz görevi boyunca bir gün bile izin almadı, bir gün rapor bile kullanmadı, teşekkür ediyoruz” diye...

Babam hiç yorulmadan çalıştı. Ben çok üzülürdüm, istirahatsız çalışıyordu babacığım

diye. Hep fakirlikle geçti hayatı, memur maaşıyla okuttu bizi geçinmeye çalıştı. Bu sebeple de babamla, annemle hep iftihar ederim.

S.M.K: Nasıl vefat etti babanız?

Z.Ç.H.: Babam çok dindar bir insandı. Aynı zamanda gü-

Mehmet Önder (1926-2004)

nün şartlarına uyan, modern de bir adamdı. Meselâ biz yedi sene keman dersi aldık ağabeyimle. Ney üflemeyi de denedik ama ona istidadımız yoktu.

Babam en son ölmeden önce beni aradı, “Annen komşuya gitti kızım ben de evdeyim, nasilsin ne yapıyorsun” dedi.

Alma Semiha anahtarı ben evdeyim ya demiş. Annem de almamış anahtarı.

Şahika Galata Mevlevihanesi’nde çalışıyor, ben konservatuarda çalışıyorum. Kimseler yok.

Abdest almış. Namaza hazırlanmış. Pencerenin kenarına oturmuş, orada vefat etmiş. Ölümü de böyle çok enteresan oldu. Hayatında hiç doktora gitmemişti.

S.M.K: Biraz da ailenizden bahseder misiniz?

Z.Ç.H.: Annem Selanikli Semiha Elgin, baba tarafım Erzurumlu. Annemin annesi doğumda vefat etmiş. Tek çocuktu annem, babası askerdi. Dedem kızını kimseye emanet edememiş, annemi de almış cepheye götürmüştü. Çok sıkıntılar çekmişler senelerce, askerler anneme süt bulmaya çalışırlarmış, battaniyelerini anneme verirmiş.

Sonra dedem annemi Ankara’ya getirmiş, annem İlkokul, ortaokul ve liseyi orada okumuş. Baba tarafım da hep askermiş. Babamın babası Sarıkamış şehidiydi. Kardeşleri de as-

Zuhal Hanımın gençlik yıllarından bir fotoğraf

**Necati Elgin’in eşi,
Zuhal Hanımın annesi Semiha Elgin.**

ker. Abisi şehit olmuş.

Sonra babamla tanışıyor dedem, kızını ona veriyor. Annemle babam birbirlerine çok saygılılardı.

Allah kimseyi eşinden ayırmasın. Saygı vardı, hürmet var-

Mustafa Necati Elgin (1907-1977)

dı.

Bir kere babamı evde görmedim uyandıgımda. Annem bir kere babamı uğurlamadan evden yollamadı. Çok bağılı bir evlilikleri vardı.

Şimdi magazin evliliği var. Bakıyorum böyle evlilikleri uzun süren çift görürsem diyorum ki artık demek ki ikisi de iyi aile terbiyesi almış.

Biz üç kardeş de Niksar'da doğduk. 1939 yılında Erzincan Depremi oldu. Reşadiye'de idik. Ağabeyim beş yaşındaymış o deprem olduğunda bize anlatırdı hep böyle. Ama babamı çok etkilemiş o deprem, ara ara bahsini açardı.

Büyük zelzeleden sonra babamı Konya'ya tayin ettiler. Ağabeyim liseyi Konya'da bitiriyor, ben ve Şahika da kız orta-

Zuhal Hanımın evinden Mevlana köşesi.

Zuhal Hanımın evinden kitaplık ve albümlük fotoğrafı

kulunda ve lisede okuduk.

Ağabeyim Ahmet Güner Elgin, liseden sonra İstanbul'a geldi, Hukuk Fakültesini bitirdi. Meşhur bir gazeteci, 50 yıl kalem tutmuş bir insan, ulusal gazetelerin en çok okunanlarında senelerce siyasi yazılar kaleme aldı. Pek çok kitabı da neşredildi.

Kız kardeşim Şahika Elgin, babamın izinden gitti. Farsça ve Arapça öğrendi. Sanat tarihi okudu. Hiç evlenmedi. Sabancı Müzesi Müdürü Nazan Ölçer Hanımefendi ile birlikte yıllarca Galata Mevlevihanesi'nde çalıştılar.

Babam emekli olup İstanbul'a döndüğünde ona Galata Mevlevihanesi'nin kazandırılmasına uzman sıfatıyla nezaret etme görevi vermişlerdi.

Hazirede kimler yatıyor tespit etti, kütüphaneyi ve sema-

Aile dostları Alaeddin Yavaşca.

haneyi tanzim etti, bütün yazışmaları, envanterleri listeledi. Şahika'nın da çok hizmeti geçti Galata Mevlevihanesi'ne.

Babamın vefatından sonra

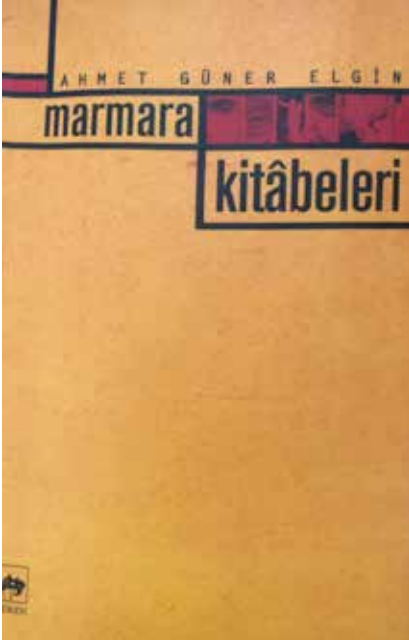
Ahmet Güner Elgin (1932-2018)

Ahmet Güner Elgin (1932-2018)

da orada çalışmaya devam etti.

S.M.K: Ahmet Güner Elgin'de önemli bir münevver, siyasi yazıları ve kitapları akıllara kazındı. Sanırım Cumhurbaşkanlığı Külliyesindeki kütüphanede onun adına da bir oda vermişler?

Z.Ç.H.: Sultanahmet'te Gazeteciler Cemiyeti ağabeyim hakkında bir konferans düzenledi. Beni de davet ettiler. Ben ağabeyimin bu kadar bilgili bir adam olduğunu bilmezdim. Göstermezdi ki bize. Gazeteciler çok hürmet ediyorlar ağabeyime.

Ahmet Güner Elgin'in kendi hayatını yazdığı yarım kalan bir kitabı var. Dostlarına emanet etmiş. O konferansta o yarım kalan kitaptan bazı kısımlar okudular. Her şeyi babamdan öğrendim yazmış. O kitabın da yarım haliyle baskısı yapılacaktır.

Çok sert siyasi yazılar kaleme alırdı. Süleyman Demirel, ağabeyimin fikirlerine çok önem verirdi. Özellikle başbakan olduğu dönemlerde sık sık arar, "Güner çabuk gel Nazmiye sana sevdiğin yemeklerden yaptı." derdi.

Ağabeyim de, "Bak yine fikir

almaya ihtiyacı var demek ki” der giderdi. Çok iyi bir gazeteci-ydi. Duayendi. Şimdi magazin var gazete yok ki. Akli başında siyasi yazar kalmadı.

Bevin cerrahı Cengiz Kuday vardı. Ağabeyimin hastalığı döneminde, kontrole gittiğimizde, yardımcısına tembihler “Sakın bir süre hasta alma ben Ahmet Bey’le sohbet edeceğim.” der. Saatlerce ağabeyimi dinlerdi.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi-ne kütüphane kurulduğunda, ağabeyim adına da bir oda kurmak istediler. Biz de ağabeyimin bütün kütüphanesini yaklaşık 8000 kitabı bağışladık. Ağabeyim ile Şevket Eygi’nin kitaplarını Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde özel odaya almışlar. İsimlerini vermişler. Şevket Eygi de Mevlevi idi. Sağ olsunar bizi de davet edip gezdirdiler. Sayın Cumhurbaşkanımız tek tek davetlilerle ilgilendi tokalaştı. O nasıl bir kütüphane öyle, devasa bir opera binası gibi çok zevkli, harika bir yer. Kitaplarını bağışlayan önemli isimlerin ayrı ayrı odaları var, o odalara kurulmuş kütüphaneleri. Benim davetli olduğum gün törende İlham Aliyev de vardı. 400 tane eski antika eserler, Kuran-ı Kerimler hediye etti, onları da kütüphaneye koydular.

Ağabeyimi kabre Cumhurbaşkanının dünürü Sadık Albayrak indirdi. Ağabeyimin bir kitabı var, Marmara Kitabeleri diye. Marmara Kiraathanesinde buluşan milliyetçi zatlara anlat-

tığı, işte orada büyük milliyetçi zatlara dizlerinin dibinde feyz almışlar ağabeyim ve diğer gençler. O zamandan arkadaş-larmış. Ağabeyimi çok severdi. Koştı geldi Trabzon’dan kabri-

Mehmet Şevket Eygi (1933-2019)

Ahmet Güner Elgin (1932-2018)

ne o indirdi ağabeyimi.

S.M.K: O zamanın Mevlevi âyinleri nasıldı?

Z.Ç.H.: O zamanın ihtifalleri Mevlevi âyini idi. Korkunç bir olaydı. Şimdikiler Mevlevi âyini falan değil. Ahmet Özhan falan yoktu o zaman, ilahileri Recep Birgit, Kani Karaca okurdu. Nasıl bir ses, o Kani bir Kuran-ı Kerim okurdu. İnsanlar kendilerinden geçerlerdi. Dolu dolu

Kani Karaca (1930-2004)

Ahmet Özhan

yaşadık o Mevlevi ayinlerini, yeni nesil o âyinleri göremedi ona çok üzülüyorum. Şimdi öyle değil. Ahmet Özhan şarkı söylüyor, konser veriyor. Çok kızıyorum ona. Mevlâna'nın şiirleri metin şeklinde kalmalıdır. Ahmet Özhan onları şarkı şekline sokmuş. Yasaktır Mevlevilikte. Kimse de fark etmiyor...

İhtifaller hususunda babam çok hassastı. Mevlâna'nın huzurunda yapılacak bir âyin ayıpsız olmalıydı onun için.

Meselâ Niyazi Sayın, bir gün genç bir kadınla gelmiş, o çok yakışıklı, çapkın bir adamdı, ama tam bir İstanbul beyefendisiydi, Üsküdarlıydı. Babam bu kim diye sordu. O: "Arkadaşım" dedi. Hakkı Derman vardı, meşhur eczacı, o da Mevlevi idi. Onun bir akrabasıymış o hanım. Babam sinirlendi "Hazreti Mevlâna'ya böyle geliyorsunuz, ondan sonra Hz. Mevlâna annesine kaçıyor. Sizin gibi böyle insanların ne işi var huzurda." diye azarladı. Hocam vallahi bir suçumuz yok, özür dileriz hocam diye kaçtı gitti Niyazi Sayın.

Çok korkarlardı babamdan, çok saygı duyarlardı. "Mevlevi âyinine çıkarken dürüst olacaksınız, namazınızı kılacak, ziyaretinizi yapacaksınız. Akşam da çok yemeyeceksiniz," derdi. Babam çok prensipli bir insandı, her şeyin düzgün olmasını isterdi.

S.M.K: Babanıza yazılan mektuplarda insanların ilti-

fatları çok dikkat çekiyor, Necati Elgin Mevlevi Şeyhliği yaptı mı?

Z.Ç.H.: Anlattığım gibi babamı çok sever, sayarlardı. Hayranlık duyarlardı. Babamı postnişin yapmak istediler. “Mithat Bahari Bey varken ben olamam” dedi reddetti. Mithat Bahari Bey de gelirdi evimize, biz de İstanbul’dayken ona giderdik.

S.M.K: Konyalılara, Konya’ya söylemek istedikleriniz yahut onlardan bir arzunuz var mı?

Z.Ç.H.: En büyük isteğim, babamın unutulmaması ve Konya’da Mevlâna civarında bir sokağa babamın adının verilmesi. Yani o sokağın adını görenler sormalılar bu kim diye, öğrenmeliler. Hayatını vakfetti, Mevlâna’ya. 30 sene hizmet etti. Herkes ona hayrandı ama o

çok mütevazı ve tasavvuf erbabı idi.

Yani bir insan bu kadar mı âşık olur Mevlâna’ya. Sabah 6’da kahvaltı bile etmeden ko-

Mustafa Necati Elgin ve Niyazi Sayın.

Bir yabancı askeri misyon heyetine müzede bilgi verirken.

Bir merasimden sonra topluca müzeden ayrılırken (Valı Cemil Keleşoğlu, Neyzen başı Halil Can, Müze Müdürü Necati Elgin, Mebus H. Amil Keymen, Ayinhan Cemalettin Efendi.

şarak giderdi babacığım. Önce dergâha, sonra okula, oradan tekrar dergâha... Hademeler beklemiş kapıda. Şimdi Necati Bey gelecek de kapıyı açacağız diye.

Her şey tertemizdi babamın

zamanında, her şey derli topluydu. Şimdi hiç özen göstermiyorlar.

Tanıyanlar söylerdi hep, Necati Bey zamanında dergâha karşı hiç saygısızlık yapılamazdı, yerlerde bile toz göremezdi-

Türbeyi ziyaet eden Japon prensine bilgi verirken

niz diye. Şimdi Dergâh'ın bahçesinde sigara içiyor insanlar, izmaritlerini yerlere atan bile var. Böyle şeylere müdahale edilmesi gerekir.

Güzel bir hayat sürdürdük, iyi ki Mevlevi idik. Çocukluğum Konya'da geçtiği için iftihar ediyorum. Konya'nın insanlarını da çok seviyoruz. Her yıl Konya'ya ziyarete geliyoruz. Teknik Üniversite'nin avukatı Beyza Koral Hanım ile yeğeni Şehvar Hanım gibi Mevlevi arkadaşlarımızla geliriz her yıl. Sayenizde bu sefer geldiğimizde eskisinden çok dostumuz olacak, daha çok insanı ziyaret edeceğiz. Tabi bu arda Mehmet Ali Uz Bey'i de ziyaret etmeyi unutmayacağız.

S.M.K: Babanız ve aileniz ile ilgili çok önemli bilgiler verdiniz. Bunun için size çok teşekkür ederim.

Z.Ç.H: Ben teşekkür ederim.

M. Necati Elgin, Japon prensinin Mevlâna Türbesi'nin ziyaretinde bilgi verirken.

